

Franciscusschool

Pestprotocol

Voor u ligt het pestprotocol van de Franciscusschool. In dit protocol beschrijven we hoe onze school tegen pesten aankijkt. Dit is gebaseerd op de missie, visie en waarden en normen van onze school.

We beschrijven wat wij zien als pesten en hoe wij hiermee omgaan. We beschrijven welke preventieve maatregelen wij nemen om pesten te voorkomen en welke curatieve maatregelen wij nemen om pestincidenten op te lossen.

Achtergrondinformatie:

Sinds 1 augustus 2015 gelden in de onderwijswetten regels waar uit voortkomt dat scholen moeten zorgen voor een veilige omgeving, waarin de leerlingen zich kunnen ontwikkelen en waarin pesten wordt tegengegaan. Er zijn een aantal verwachtingen ten aanzien van scholen:

- *Scholen moeten een sociaal veiligheidsbeleid voeren*
- *Er moet een vast aanspreekpunt zijn voor de ouders en leerlingen. Deze persoon moet tevens het beleid tegen pesten coördineren.*
- *De sociale veiligheid van de leerlingen moet gemonitord worden. Het moet een representatief en actueel beeld geven van het klimaat in de klas en het welbevinden van individuele leerlingen.*

Het is dus verplicht om een actief veiligheidsbeleid te voeren waarin pesten tegen wordt gegaan en waarin leerlingen een veilig klimaat geboden wordt. Het is voor scholen echter niet wettelijk verplicht om een anti-pestprotocol te ontwikkelen. Met behulp van een anti-pestprotocol kunt u wel laten zien dat u hier gericht mee bezig bent en kunt u zich verantwoorden aan de interne en externe partijen van de school. Ouders nemen ook kennis van het protocol en kunnen hier, in de thuisomgeving van de leerlingen, op sturen. De positieve gevolgen komen vaak tot uiting in de klas.

Wij hebben ervoor gekozen om een pestprotocol te hanteren. Dit protocol is onderdeel van ons Veiligheidsplan en Kwaliteitshandboek. Dit pestprotocol kent de volgende onderdelen:

1. Inleiding
2. Begripsomschrijving
3. Aanpak

1. Inleiding

In de inleiding van het anti-pestprotocol komen de volgende onderwerpen aanbod: het belang van een anti-pestprotocol, de uitgangspunten van onze school ten aanzien van pesten en gebruikte methodes voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. De missie en visie van de school vormen de basis van het anti-pestprotocol.

1.1 Belang van een anti-pestprotocol

Er zijn verschillende visies ten aanzien van het belang van een anti-pestprotocol. De visie van de Franciscusschool over het belang hiervan wordt in deze paragraaf verwoord.

Ieder kind heeft recht op een fijne schooltijd. Met behulp van dit anti-pestprotocol laten we zien dat we tegen pesten zijn en dat we pesten willen voorkomen: 'Samen maken we er een fijne school van'.

Wij willen dan ook een schoolklimaat creëren waarin ieder kind zich ondersteund, betrokken, veilig en geaccepteerd voelt, zodat het zich optimaal kan ontwikkelen.

1.2 Uitgangspunten

De uitgangspunten van de Franciscusschool ten aanzien van pesten en hoe dat het beste kan worden aangepakt worden in deze paragraaf beschreven.

Uitgangspunten.

- * Pesten moet als een probleem gezien worden door de leerkrachten, de leerlingen en de ouders.
- * De school moet pesten voorkomen door het nemen van preventieve maatregelen.
- * Als pesten optreedt, moeten leerkrachten dat kunnen signaleren en stelling nemen.
- * Wij willen pesten aanpakken.
- * Als pesten zodanige vormen aanneemt dat we het als school in samenwerking met ouders niet meer in de hand hebben, moeten we hulp van buiten de school inschakelen.

Wij vinden pesten een probleem.

De volgende overwegingen leiden ertoe dat onze school het verschijnsel pesten serieus neemt en structureel aanpakt:

- De primaire opdracht van de school is de individuele leerling te helpen zich cognitief te ontwikkelen. Bij pestproblemen belemmeren emotionele problemen vaak de intellectuele groei.
- Negatieve groepsnormen hebben invloed op het welbevinden van individuele leerlingen en de werkhouding van de groep. Dit willen wij voorkomen.
- Pestproblemen hebben een negatieve invloed op het pedagogische klimaat. Zowel de gepeste als de pester maken een ongezonde persoonlijkheidsgroei door. Daarnaast is ook de reactie van leerlingen die niet direct betrokken zijn van belang. Gaan zij zich schuldig voelen omdat zij een ongewenste situatie laten voortbestaan, omdat zij hieraan niets (kunnen) doen? Of vluchten ze en overtuigen zich ervan dat er altijd een zondebok in een groep moet zijn? Of wordt de ontstane frustratie afgereageerd op een klasgenoot?
- (vroegere) Gepesten geven aan dat zij geleden hebben onder de situatie.
- Onze school werkt vanuit een katholieke levensbeschouwing. Daarbij is het een opdracht op te komen voor de zwaksten, de gepesten.

1.3 Methode(s) voor de sociaal-emotionele ontwikkeling

In deze paragraaf worden de door de Franciscusschool gebruikte methodes beschreven. Voor de sociaal-emotionele ontwikkeling hanteren wij de methode Kwink. Dit is een schoolbreed programma gericht op positieve groepsvorming en het verbeteren van de sociale veiligheid. Naar aanleiding van de onderdelen die in Kwink aan bod komen, hebben wij onze schoolregels (doe je best regels) opgesteld, te weten:

Doe je best regels: (groepen 1 t/m 5)

1. Iedereen is anders, al zijn we groot of klein, je mag jezelf zijn.
2. We horen er allemaal bij, zo zijn we allemaal blij.
3. Wij zijn aardig voor elkaar, dan blijft het gezellig het hele jaar.
4. Kunnen we het even niet alleen, dan zijn er anderen om ons heen.
5. Rennen doen we op het schoolplein, binnen moet het rustig zijn.

Doe je best regels: (groepen 6 t/m 8)

1. Wij horen er allemaal bij.
2. Wij houden rekening met elkaar.
3. Wij werken samen aan een veilige en fijne school.
4. Wij doen ons best.
5. Wij zijn rustig in de school.

Deze regels hangen zichtbaar in iedere klas en worden regelmatig met de kinderen besproken. Aan het begin van het schooljaar stellen we iedere week zo'n regel centraal om de kinderen hier extra bewust mee bezig te laten zijn. Gedurende het schooljaar beslist de leerkracht welke regel voor zijn/haar groep nog eens extra aandacht nodig heeft en stelt die regel dan centraal. Tevens besteedt de methode Kwink aan het begin van het schooljaar veel aandacht aan de positieve groepsvorming en het opstellen van groepsregels. Gedurende het schooljaar worden deze groepsafspraken herhaald en waar nodig bijgesteld.

De vijf bepalende groepsfasen die Kwink hanteert zijn:

1. **Forming:** kennismaking en oriëntatie: wie is wie en hoe werkt het hier;
2. **Norming:** normen, regels en gedragsverwachtingen, al dan niet op basis van de benadering van Positive Behavior Support waarin de gezamenlijke waarden van het schoolteam centraal staan;
3. **Storming:** de strijd om de hiërarchie; een sociaal 'gevecht' om op verbaal, fysiek en 'digitaal' vlak zo hoog mogelijk te komen;
4. **Performing:** zijn de eerste drie fasen goed verlopen, dan is dit de periode van een positief leer en leefklimaat en is de klas een groep;
5. **Adjourning:** de periode van voorbereiden op het afscheid.

Kwink koppelt de lesinhouden aan deze groepsfasen om leerkrachten met concrete en effectieve activiteiten in staat te stellen aan een veilig leer- en leefklimaat te werken.

Mediawijsheid:

De methode Kwink besteedt ook aandacht aan mediawijsheid. Kwink leert kinderen op een verstandige en prettige manier omgaan met de nieuwe media. Dit onderdeel komt in verschillende lessen terug.

Groep 7 en 8 nemen deel aan Mediamasters. Dit is een initiatief van netwerk Mediawijsheid en wordt georganiseerd om meer aandacht te genereren voor mediawijsheid in het onderwijs.

2. Begripsomschrijving

Om pestgedrag te kunnen signaleren moet eerst wel duidelijk zijn wat pesten precies is, wat het verschil tussen plagen en pesten is, welke vormen van pesten er zijn, welke rollen er onderscheiden worden bij pesten en welke signalen er zijn voor een peestsituatie. Deze begrippen worden in dit hoofdstuk afgebakend.

2.1 Wat is pesten?

Wat verstaan we op de Franciscusschool onder pesten?

Onder pesten verstaan we herhaaldelijk en opzettelijk gedrag, dat gericht is op een of meerdere kinderen en dat tot doel en gevolg heeft, dat degene, die gepest wordt zich gekwetst, geraakt, vernederd, afgewezen en/of buitengesloten voelt. Dat gedrag gaat soms samen met geweld en mishandeling.

Vaak vinden deze gedragingen stiekem plaats, buiten de waarneming van leerkrachten en ouders. Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van een machtsverschil. Slachtoffers zijn minder sterk dan pesters en kunnen zich dus niet goed verdedigen.

2.2 Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

De Franciscusschool onderscheidt een aantal factoren die plagen van pesten onderscheiden. Pesten gebeurt telkens opnieuw met opzet tegen dezelfde persoon(-en) er is sprake van machtsongelijkheid. Plagen gebeurt af en toe en tussen verschillende personen, hier is het niet de bedoeling om iemand bewust te kwetsen en blijft de verstandhouding en het onderlinge respect tussen kinderen behouden.

2.3 Vormen van pesten

Er zijn verschillende vormen van pesten.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag zijn:

Verbaal:

- Vernederen: "Haal jij de ballen maar uit de bosjes, je kunt niet goed genoeg voetballen om echt mee te doen".
- Schelden: "Viespeuk, etterbak, mietje" enz.
- Dreigen: "Als je dat doorvertelt, dan grijpen we je."
- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas.
- Kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken (rooie, dikke, dunne, flapoor, centenbak enz).
- Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren of echt steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.

Fysiek:

- Trekken en duwen of zelfs spugen
- Schoppen en laten struikelen.
- Krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens

opwachten.

- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen.
- Dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Relationeel:

- Leugens of geruchten verspreiden over een kind.
- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.

Materieel:

- Afpakken van iemands eigendommen.
- Beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas, banden van de fiets lek steken.

Het specifieke van pesten is dus gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. Bij dit echte pestgedrag zien we ook altijd de onderstaande rolverdeling terug bij een aantal betrokkenen.

2.4 Welke rollen worden er onderscheiden bij pesten?

Uit onderzoek blijkt dat elk kind in de klas een rol heeft bij pesten. Het is daarom erg belangrijk om de verschillende rollen te onderscheiden.

De Franciscusschool hanteert de volgende indeling:

Het gepeste kind:

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Uit onderzoek blijkt dat kinderen gepest worden in situaties waarin pesters al de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen. Er is dan al sprake van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit naar hun kwelgeesten. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten.

De pesters:

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek de sterksten uit de groep. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee bij het gedrag

naar een slachtoffer. Pesters hebben ook feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich al vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer. De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat: Je bent voor of je bent tegen me. Hier gaat een grote dreiging uit naar de gezamenlijke omgeving van pester en slachtoffer. Alles is immers beter dan door de “machtige pester” zelf gepest te worden. De pesters overtreden bewust regels en hebben vaak de vaardigheden ontwikkeld om met hun daden weg te komen. Het komt ook regelmatig voor dat een pestkop een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving dan die van zijn slachtofferrol, vervolgens als pester gaan opstellen en manifesteren.”Laten pesten doet pesten”.

Een succesvolle pester leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten dan door het ongewenste pestgedrag te vertonen. Ook pesters hebben last op termijn van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes op lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

De meelopers en de andere kinderen:

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de direct actieve rol van pester. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde “meelopers “. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, of er zijn kinderen die het niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe (school) omgeving. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester in kwestie.

Als kinderen actiever gaan meepesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Alles wat in een groep gebeurt laat het individueel denken meer en meer achter zich en zo kan met name groepsgedrag leiden tot excessen die achteraf voor iedereen inclusief de pesters onacceptabel zijn.

2.5 Wat zijn signalen voor een peestsituatie?

In deze paragraaf worden de signalen beschreven die erop kunnen wijzen dat een kind pest of gepest wordt. Het is niet gemakkelijk om pesten te signaleren. Onderstaande signalen kunnen erop duiden dat een kind pest of gepest wordt, maar dat hoeft niet. Wat belangrijk is, is dat het gaat om een verandering in het gedrag van het kind.

Het is voor ouders erg belangrijk kennis te nemen van onderstaande signalen. Veel signalen zijn namelijk met name in de thuissituatie zichtbaar.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een (uw) kind gepest wordt:

- *Het kind is bang om naar school te gaan of wijkt af van de normale (fiets)route;*
- *Het kind vraagt steeds of het met de auto naar school gebracht kan worden;*
- *Het kind wil om onduidelijke redenen thuis blijven;*
- *Het kind klaagt (vaak) 's ochtends, wanneer hij of zij naar school moet, dat hij of zij ziek is;*
- *Het kind komt thuis van school met vieze of kapotte kleren of rugzak;*

- *Het kind raakt steeds spullen kwijt;*
- *Het kind raakt vaak zakgeld kwijt, vraagt vaak om geld of steelt het (om aan de pester te geven);*
- *Het kind trekt zich terug, is stil en lijkt zijn of haar zelfvertrouwen kwijt te zijn;*
- *Het kind is angstig en gespannen;*
- *Het kind is zijn of haar eetlust kwijt en zegt dat het eten niet smaakt; of eet juist veel (stresseter)*
- *Het kind heeft nachtmerries of huilt zichzelf in slaap;*
- *Het kind heeft onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen; of krijgt andere lichamelijke klachten*
- *Het kind is chagrijnig, snel boos of lastig;*
- *Het kind is vaak alleen en brengt geen vriendjes meer mee naar huis;*
- *Het kind weigert te vertellen wat er aan de hand is of geeft ongeloofwaardige verklaringen voor zijn of haar gedragsverandering.*

Signalen die erop kunnen wijzen dat een (uw) kind pest:

- *Het kind doet op een overdreven manier stoer;*
- *Het kind is tegendraads en opstandig;*
- *Het kind kan zich niet inleven in de gevoelens van een ander;*
- *Het kind roddelt of verspreid vervelende geruchten;*
- *Het kind is agressief;*
- *Het kind heeft schoolprestaties die niet passen bij het kind.*

3. Aanpak

De Franciscusschool hanteert zowel een preventieve als een curatieve aanpak om pesten tegen te gaan. In dit hoofdstuk komen deze onderwerpen aanbod. Er wordt aandacht besteed aan de manier waarop de school pesten wil voorkomen en mocht zich een pestincident voordoen, welke maatregelen de school neemt om een dergelijk incident op te lossen. Tevens wordt het stappenplan beschreven wanneer de voorgenoemde aanpakken niet het gewenste resultaat hebben opgeleverd.

3.1 Preventieve aanpak

In deze paragraaf staat de preventieve aanpak van de Franciscusschool centraal. Het gaat hierbij om de maatregelen die de school neemt om een positief pedagogisch klimaat te creëren waarin pesten niet thuishoort.

Bij activiteiten gericht op het voorkomen van pestproblemen gaat het erom kinderen te leren onderscheiden tussen mensen. We denken daarbij aan de volgende maatregelen:

* **Vooroordelen en discriminatie.**

Een van de oorzaken van het bestaan van pestgedrag is het aanwezig zijn van vooroordelen en discriminatie bij de leerlingen en de leerkrachten.

Daarom zullen we in de lessen waar dit kan (wereldoriëntatie, geschiedenis, trefwoord, leefstijl) extra alert zijn en de nodige aandacht besteden aan vooroordelen en discriminatie. We willen een sfeer creëren, waarin niet zo gemakkelijk een zondebok wordt gezocht.

* **Samenwerking.**

In de lessen wordt nadrukkelijk gewerkt aan een goede samenwerking. Hiervoor zetten dagelijks coöperatieve werkvormen in. Door samen te werken ervaren de kinderen dat ze elkaar nodig hebben om een prestatie te leveren en wordt er niemand buitengesloten. Bij gymnastiek, waarbij winnen en verliezen bij uitstek een rol speelt, zullen we door het creatief om te gaan met het vormen van groepen ervoor zorgen dat niet steeds dezelfde kinderen overblijven.

* **Geldingsdrang en agressiviteit.**

De eerste basisbehoefte van de mens die in een groep moet functioneren is het bij de groep willen horen en er veilig in kunnen zijn. Direct daarop aansluitend is er de behoefte om invloed te kunnen uitoefenen, tot je recht kunnen komen. Wordt aan de laatste behoefte niet voldaan, dan kan er frustratie optreden. Dat kan leiden tot agressie tegen een zondebok. We kunnen agressief gedrag kanaliseren door:

- Sporten.
- Praten met elkaar, waarbij we specifiek aandacht hebben voor de beleving van de kinderen, hun gevoelens, hun mening, etc.
- Er is waardering voor verschillende meningen van kinderen.
- Attent zijn op agressie-opwekkend gedrag van onszelf als leerkrachten, zoals inconsequent straffen en belonen, een machtsstrijd aangaan met de kinderen.
- Structureel gebruiken van teambouwers en klassenbouwers.

* **Regels.**

Om pestgedrag te stoppen of binnen de perken te houden, spreken we met de leerlingen de volgende regels af die ons inziens redelijk, rechtvaardig en controleerbaar zijn. Als team trekken we een lijn, zijn consequent en komen tijdig in actie bij overtreding.

Schoolregels:

Er zijn schoolregels waar alle kinderen van de school zich aan moeten houden; dit zijn de doe je best regels (zie 1.3). Deze regels hangen in iedere klas.

Klassenregels:

In de norming fase van Kwink (zie 1.3) stellen we met de kinderen de klassenregels op waar we ons dat schooljaar aan willen houden. De door de groep opgestelde klassenregels zijn ook te zien in iedere klas.

*** Positieve groepsnormen.**

Dingen om op te letten zijn:

1. Het gedrag van de onderwijsgevende. Wat hij/zij van de kinderen verlangt, moet hij/zij zelf ook doen. Bijv. goed luisteren, geduldig zijn, niet iemand belachelijk maken, niet veroordelen en discrimineren enz.
2. Werkvormen kiezen waarbij de nadruk eerder gelegd wordt op samenwerking dan op competitie.
3. Negatief gedrag omvormen naar een positieve gedragscode (bijv. "Kun je aangeven waarom je moest lachen, terwijl het niet lachwekkend was bedoeld?").

*** Het schoolplein.**

Een goed georganiseerde pleinwacht werkt preventief. Daarnaast houden we ons aan gescheiden pauzetijden.

De aanwezigheid van goede speelmaterialen helpt daarbij.

We hebben duidelijke regels op het schoolplein.

*** Sociaal-emotionele ontwikkeling.**

We willen een basishouding van acceptatie en wederzijds respect ontwikkelen om te komen tot een veilige en stimulerende leeromgeving. We maken gebruik van de schoolregels van de Franciscusschool en klassenregels als hulpmiddel voor een fijne (leer)omgeving voor allen. Daarnaast is de methode Kwink ingevoerd in alle klassen van de school. Deze methode hanteert deze vijf competenties: besef van jezelf, zelfmanagement, besef van de ander, relaties kunnen hanteren, keuzes kunnen maken. Daarmee wordt sociaal-emotioneel leren, dankzij Kwink op school, leren voor het leven!

*** Sociale structuren.**

Het is van belang zijn om als leerkracht inzicht te hebben in de sociale samenhang van de groep. De kinderen uit de groepen 1/2 worden gevolgd middels de methode Kijk.

Onder de kinderen uit de groepen 4 t/m 8 nemen we 3 keer per jaar een sociogram af (voor de herfstvak., voor de voorjaarsvak. en voor de meivakantie). Dit doen we om zo zicht te krijgen op de sociale verhoudingen in een klas. De uitkomsten van het sociogram geven ons handvatten om groepsvorming te begeleiden en individuele kinderen te ondersteunen in het sociaal-emotionele proces.

Bij groep 4 maken we gebruik van het sociogram Sometics.

Bij de groepen 5 t/m 8 gebruiken we het sociogram de Stoeltjesdans.

Deze sociogrammen worden opgeslagen op de Drive in het mapje Zorg bij de eigen groep.

*** Project over pesten.**

Bij de GGD zijn projecten over pesten verkrijgbaar.

Bij aanmelden van nieuwe leerlingen worden ouders op de hoogte gesteld van het

pestprotocol. Het pestprotocol is terug te vinden op de website van de school. Bij aanvang van een nieuw schooljaar wordt het pestprotocol kort genoemd in het weekblad.

3.2 Curatieve aanpak

In deze paragraaf staat de curatieve aanpak van de Franciscusschool centraal. Het gaat hierbij om de maatregelen die de school neemt om pestincidenten op te lossen en de rol die de ouders op dat moment spelen.

Ondanks de bovengenoemde preventieve maatregelen kan pesten op school toch de kop op steken. Het is zaak om dan tijdig te signaleren en daar adequaat en direct op te reageren.

Bij signalering nemen we als leerkracht altijd duidelijk stelling: **Pesten kan niet!**

We spreken af dat pestsignalen gemeld worden aan de collega's in de teamvergadering of eerder, indien noodzakelijk/mogelijk.

Aanpak bij pesten:

Bij een pestprobleem proberen we hulp te bieden aan:

** de pester.*

We spreken deze aan op zijn gedrag. Het ongewenste gedrag moet stoppen (bijlage 1).

** de gepeste.*

Naar zijn verhaal wordt geluisterd en dit wordt serieus genomen.

Hij moet weten dat dit onrecht is en dat het gestopt kan worden (bijlage 2).

** de meelopers*

Zij moeten weten dat zij kunnen bijdragen aan het stoppen van onrecht.

We laten hen daarin stelling nemen.

** de leerkracht.*

Deze stelt het pestgedrag in de groep aan de orde.

** de ouders.*

Deze moeten kennis hebben van het probleem, de aanpak van de school steunen en weten hoe ze om moeten gaan met de rol van hun kind (bijlage 3).

In pestgedrag onderscheiden wij de volgende **drie stadia**:

Stadium 1:

Er zijn geen signalen.

De preventieve maatregelen zijn van kracht.

Stadium 2:

Er is een vermoeden van pesten.

Wanneer de leerkracht het vermoeden heeft dat er in zijn groep sprake is van pestgedrag, maken we gebruik van de **niet-confronterende methode**. Daarbij wordt het probleem in zijn algemeenheid aan de orde gesteld.

Maatregelen op klasniveau zijn:

- Kringgesprek over
 - *buitensluiten.
 - *samenwerken.
 - *wat doen we om ieder zich thuis te laten voelen.
- Een schrijf- of tekenopdracht over pesten in zijn algemeenheid.
- Terugkomen op schoolregels.
- Afname van een sociogram.
- Een project over pesten

Maatregelen op schoolniveau zijn:

- Melden bij teambespreking (of eerder!) dat er een vermoeden is van pesten.
- Gerichte observatie tijdens de pauze en voor aanvang van de schooltijd.
- Alert zijn op signalen van de gepeste, pester, de groep, de leerkrachten, de ouders.
- Informerend (telefoon)gesprek met ouders over de situatie met als doel helderheid te krijgen over wat er speelt.

Stadium 3:**Constateren van pestgedrag.**

Zodra er daadwerkelijk sprake is van pestgedrag, nemen we de volgende maatregelen.

We onderscheiden:

Aanpak op korte termijn:

Doelstelling hierbij is dat het pesten zo snel mogelijk gestopt wordt.

1. Duidelijk stelling nemen: een openlijk agressieve daad aangrijpen om het probleem ter discussie te stellen in de groep. **WIJ ACCEPTEREN DIT NIET.**
2. Gesprek met de groep over gerezen probleem n.a.v. klassenregels.
3. Systematisch gegevens verzamelen in overleg met Intern begeleider
 - observatie tijdens lessen, op plein, gym enz.
 - voorvallen noteren in Parnassys.
4. Passende maatregelen naar pester/gepeste toe. De maatregelen worden door de leerkracht van de groep waar sprake is van pestgedrag naar eigen inzicht bepaald. Natuurlijk moet de leerkracht goed in de gaten houden of het pesten ook daadwerkelijk stopt door deze maatregelen.
5. Gesprek met ouders/verzorgers.

Aanpak op langere termijn:

Hiermee doelen we op maatregelen die wel direct genomen dienen te worden, maar over een langere periode herhaaldelijk terugkomen.

*** Het probleem aankaarten tijdens de teamvergadering.**

*** Aanpak van het pestprobleem via de volgende sporen:**

1. **De pester.**
 - begeleiding van de pester / bespreken pestgedrag (bijlage 1)
 - inschakelen van de ouders / adviezen aan ouders (bijlage 3).
 - manieren zoeken om zich verantwoordelijk te voelen voor de groep.
 - pestgedrag wordt niet door leerkracht en groep geaccepteerd.
2. **De gepeste.**
 - begeleiding van de gepeste (bijlage 2).
 - inschakelen van de ouders / adviezen aan ouders (bijlage 3).
 - bespreekbaar maken van onrecht (het is niet jouw schuld).
3. **De meelopers en andere kinderen in de groep.**
 - hoe bieden we iedereen veiligheid.
 - het is ons gezamenlijk probleem (ook jij bent verantwoordelijk)
 - groep bewust maken van positieve rol die ze kunnen spelen (ook wij pikken dit niet).

- eventueel de klassenopstelling veranderen.
- je mag niet klikken, maar...als je gepest wordt of als je ruzie met een ander hebt en je komt er niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen en is dit geen klikken!

4. De ouders.

- benadrukken van de gezamenlijke verantwoordelijkheid en ouders om steun vragen.

* Evaluatie met de groep.

In het begin zo vaak als nodig is, maar zeker wekelijks.

* Dossieropbouw.

3.3 Stappenplan wanneer de curatieve aanpak niet heeft gewerkt.

Het kan voorkomen dat, ondanks dat de curatieve aanpak herhaaldelijk is toegepast, het pesten blijft bestaan. Mocht er sprake zijn van ernstig ongewenst agressief gedrag door een leerling, waarbij psychisch en of lichamelijk letsel aan derden wordt toegebracht, dan neemt de Franciscusschool de volgende stappen die kunnen leiden tot schorsing en mogelijk verwijdering.

Er worden 3 vormen van maatregelen genomen:

- 1.) time-out
- 2.) schorsing
- 3.) verwijdering

1.) Time-out

Een ernstig incident leidt tot een time-out met onmiddellijke ingang.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- In geval van een time-out wordt de leerling na overleg met directie voor de rest van de dag bij een andere collega of directielid geplaatst.
- De ouders/verzorgers worden op school uitgenodigd voor een gesprek. Hierbij is de groepsleerkracht en een lid van de directie van de school aanwezig.
- Van het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen. (zie noot 2)

2.) Schorsing

Pas bij een volgend ernstig incident, of in het afzonderlijke geval dat het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing.

De wettelijke regeling is hierbij van toepassing. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Het bevoegd gezag van de school wordt voorafgaand aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd.
- Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontnomen. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden (zie noot 4).
- De schorsing bedraagt maximaal drie weken en kan hooguit tweemaal worden verlengd (zie noot 5).
- De betrokken ouders/verzorgers worden door de directie uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel. Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend, waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van de leerling op de school aan de orde komen.

- Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
 - Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd aan:
 - het bevoegd gezag;
 - de ambtenaar leerplichtzaken;
 - de inspectie van het onderwijs.
 - Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bevoegd gezag van de school (zie noot 7).
- Het bevoegd gezag beslist uiterlijk binnen 14 dagen op het beroep.

3.) Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering.

De wettelijke regeling is hierbij van toepassing. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Verwijdering van een leerling van school is een beslissing van het bevoegd gezag.
- Voordat men een beslissing neemt, dient het bevoegd gezag de betrokken leerkracht en de directie te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis worden gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.
- Het verslag wordt ter kennisgeving opgestuurd naar:
 - de ambtenaar leerplichtzaken;
 - de Onderwijsinspectie
- Het bevoegd gezag informeert de ouders schriftelijk en met redenen over het voornemen tot verwijdering, waarbij de ouders gewezen wordt op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift.
- De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.
- Het bevoegd gezag is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.
- Het bevoegd gezag neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.
- Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere basisschool of een andere school voor speciaal onderwijs is gevonden om de leerling op te nemen of dat aantoonbaar is dat het bevoegd gezag, gedurende acht weken, er alles aan heeft gedaan om de leerling elders geplaatst te krijgen.

Noot 1:

Als veiligheid voorop staat, en dat zal regelmatig het geval zijn, moet de time-out niet afhankelijk gesteld worden van het contact met ouders. De vraag blijft dan staan wat er moet gebeuren als de ouders niet te bereiken zijn. Eventueel is het verwijderen uit de klas en opvang elders nog een oplossing?

Noot 2:

De time-out is geen officieel instrument, maar kan niettemin bruikbaar zijn bij onveilige situaties of bij het herstellen van de rust binnen de school: het is principieel geen strafmaatregel maar een ordemaatregel in het belang van de school; daarom geen aantekening van de time-out maar van het incident in het dossier van de leerling.

Noot 3:

Het kan zijn dat er een vorm van begeleiding door het RPCZ of door het aanmelden van kinderen met problemen bij een hulpinstantie wenselijk is.

Noot 4:

Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen (denk aan cito-entree of eindtoetsen) wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, bijvoorbeeld het wel tot de school toelaten voor het

doen van deze toets. Daarnaast kan het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal tot de mogelijkheden behoren.

Noot 5:

Wezenlijk is dat de schorsing aan een maximum termijn gebonden is; zij mag geen verkapte verwijdering worden; de termijn is zo gekozen dat in het ernstigste geval de school voldoende tijd ter beschikking heeft om een eventuele verwijderingsbeslissing op zorgvuldige wijze voor te bereiden.

Noot 6:

‘In geval van ernstige verstoring van de rust of veiligheid op school en/of als de schoolregels bij herhaling worden overtreden, kan een leerling, als na herhaalde waarschuwing geen verbetering in het gedrag optreedt, wegens wangedrag van school worden verwijderd. Dit kan ook als er niet langer respectvol met de identiteit van onze school wordt omgegaan.

Over het toelaten, verwijderen en schorsen van leerlingen beslist het bestuur. De groepsleerkracht, de directie en de ouders/verzorgers moeten worden gehoord.

Bij verwijdering van school moet het bestuur ervoor zorgen dat een andere school bereid is de betreffende leerling toe te laten.’

Noot 7:

Klachtenregeling. Een ieder die vindt dat hij/zij op school te lijden heeft onder machtsmisbruik kan daarover een klacht indienen. In de algemene informatiegids van Prisma kunt u de uitgebreide klachtenprocedure vinden.

Bijlage 1: begeleiding van de pester

- ❖ Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken / pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- ❖ Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- ❖ Excuses aan laten bieden.
- ❖ Laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- ❖ Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen (naar eigen inzicht van de leerkracht) als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als het kind zich aan de regels houdt.
- ❖ Het kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, bijvoorbeeld door de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- ❖ Zo snel mogelijk contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- ❖ Inschakelen hulp (in overleg met IB'er en team): sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdzorg; huisarts; GGD; RPCZ.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- een problematische thuissituatie
- voortdurend gevoel van anonimiteit
- voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- voortdurend met elkaar de competitie aangaan
- een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt
- en nog vele andere redenen

Bijlage 2: begeleiding van de gepeste

- ❖ Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie er wordt gepest.
- ❖ Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- ❖ Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- ❖ Zoeken en oefenen van een andere reactie, zoals je niet afzonderen.
- ❖ Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- ❖ Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- ❖ Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- ❖ Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.

- ❖ Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- ❖ Het gepeste kind niet overbeschermen, bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog kan toenemen.
- ❖ Inschakelen hulp (in overleg met IB'er en team): sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdzorg; huisarts; GGD; RPCZ.

Bijlage 3: adviezen aan de ouders

Ouders van gepeste kinderen

- ❖ Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- ❖ Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- ❖ Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- ❖ Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- ❖ Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- ❖ Steun uw kind in het idee dat er een einde komt aan het pesten.

Ouders van pesters

- ❖ Neem het probleem van uw kind serieus.
- ❖ Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- ❖ Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- ❖ Besteed extra aandacht aan uw kind.
- ❖ Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team)sport.
- ❖ Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- ❖ Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.